

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN
HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE OWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:3

Onder redactie van Dr K. Dijk, Prof. Dr V. Hepp, Drs C. Tazelaar en Dr B. Wielenga

Medewerkers: Dr H. A. van Andel, Solo; Drs J. van Andel, 's-Gravenhage; Dr R. E. van Arkel, Utrecht; N. Baas, Amsterdam; Dr Henry Beets, Grand Rapids; Dr Joh. C. Breen, Amsterdam; Prof. Dr F. W. Grosheide, Amsterdam; Prof. Dr T. Hoekstra, Kampen; Dr G. Keizer, Tiel; Dr B. A. Knoppers, Amsterdam; Dr J. G. Kunst, Arnhem; Dr G. R. Kuiper, Haarlem; Dr H. W. Laman, Assen; Dr C. Lindeboom, Amsterdam; Dr S. O. Los, 's-Gravenhage; Dr F. C. Meijster, Rotterdam; Dr J. C. de Moor, Utrecht; Dr J. C. Rullmann, Utrecht; Dr K. Schilder, Delft; Dr W. J. A. Schouten, Kampen; Dr J. Thijss, Meppel; Dr D. H. Th. Vollenhoven, 's-Gravenhage; Dr J. de Vries, Tilburg; Dr J. D. Wielenga, Hoofddorp; Mr J. A. de Wilde, 's-Gravenhage.

Adres der Redactie:

Prof. Dr V. HEPP, Van Breestraat 14, Amsterdam.
(Tijdelijk adres: Drs C. TAZELAAR, Overtoom 350, Amsterdam.)

Drukkers-uitgevers:

OOSTERBAAN & LE COINTRE, Goes
Tel. No. 58 — Postrekening No. 36000.

Abonnement: f1.25 per drie maanden bij vooruitbetaling
Voor 't Buitenland en Ned.-Indië f9.— per jaar.
Advertentiën: 35 cent per regel.

INHOUD: Het Evangelie van Johannes. I. — Uit de Schrift: Krachtvernieuwing (Jes. 40:31). — Geestelijke Adviezen. — Uit de Buitenlandse Kerken: Belgische reis V. — Perschoonw. — Boekbespreking. — Kerkenieuws. — Advertentiën.

Tot nadere aankondiging is het adres der Redactie:
Drs C. TAZELAAR, Overtoom 350, Amsterdam.

HET EVANGELIE VAN JOHANNES.

I.

Heden ten dage is er groote belangstelling in de Evangelien op te merken. Niet alleen bij hen, die die Evangelien als het geschreven Woord van God geloovig aanvaarden, maar in veel breedere kringen.

Ten deele is deze herleefde belangstelling te verklaren uit het feit, dat de Evangelien van meer dan ééne zijde gunstiger beoordeeld worden dan voor eenige decennien het geval was.

De destructieve kritiek der vorige eeuw, die in de Evangelien niets dan mythen of symbolen zag met weinig of geen historischen inhoud, had ten gevolge, dat nagenoeg alle waarde aan de Evangelien werd ontzegd. Gelukkig is een kentering ten opzichte hiervan merkbaar.

Een tweede oorzaak voor de vernieuwde belangstelling in de Evangelien is ongetwijfeld te zoeken in de grootere plaats, die de persoon van Jezus inneemt in den gedachtenkring van de menschen van onzen tijd.

Oververzadigd van cultuur, niet gelukkig geworden door de wetenschap, teleurgesteld in zijn grootse verwachtingen van wereldvrede wendt zich het kind van onzen tijd met zijn honger naar geluk meer tot de Religie. Men interesseert zich meer voor Jezus, en dus ook voor de Evangelien.

Tot op zekere hoogte is dit een verheugend verschijnsel te noemen. Ook den Schriftgeloovige dringe het, de Evangelien steeds meer te onderzoeken om hun rijkdom en schoonheid te leeren verstaan. Wij kennen ze zoo goed. Bij onze Schriftlezing in de huiselijke godsdienstoefening komen ze steeds weer aan de beurt. En toch kennen wij ze zoo weinig. Wij kennen ze zoo weinig, doordat wij ze zoo goed kennen.

Wij weten nog zoo weinig, welke schatten God de Heere aan Zijn kerk in die Evangelien geschenken heeft.

Enkele opmerkingen in dit en de volgende artikelen mogen het Evangelie naar de beschrijving van Johannes iets nader leeren kennen aan de lezers van dit blad.

Eerst zij iets gezegd over den schrijver. De oude Christelijke traditie heeft eenstemmig als den schrijver van het vierde Evangelie aangewezen den apostel Johannes, den zoon van Zebedeus. En dit is nog de meening der Christelijke kerk.

Van kritische zijde wordt evenwel sedert lang het auteurschap van dit Evangelie aan Johannes ontzegd, waarvoor allerlei argumenten zijn aangevoerd. Een heilige strijd is over de z.g. Johannische kwestie onthrand. Over geen enkel Evangelie is zoo veel gediscussieerd als juist over het vierde. Een Engelsche Inleiding op het N. T. (Moffat, Introduction to the N. T.) somt niet minder dan 220 werken op, die over het vierde Evangelie handelen.

Nu is deze vraag op zichzelf niet van veel betekenis. Het vierde Evangelie blijft evengoed Gods Woord, ook al is het niet door Johannes maar door een onbekende geschreven. Want de eigenlijke auteur is immers de Heilige Geest.

Toch wordt van geloovige zijde steeds tegen genoemde kritiek de strijd aangebonden. Want deze kritiek heeft vaak een vooropgezet doel. Als het door den zoon van Zebedeus is geschreven, is het afkomstig van een ooggetuige en dus betrouwbare historie. Nu wordt het vaak aan Johannes ont-

zegd en veel later gedateerd, b.v. midden der tweede eeuw. Dan is de schrijver dus geen ooggetuige. Dan heeft hij al wat hij schrijft, moeten putten uit de tweede of de derde hand, slechts uit schriftelijke bronnen, die hij dan nog naar zijn eigen smaak en naar de behoeften zijner speculatieve Theologie heeft vervaardigd en verdraaid, vooral vergeestelikt. En dan is zijn boek geen betrouwbare mededeeling van feiten. Het resultaat dezer kritiek zou dus zijn, dat het vierde Evangelie als verhaal geheel waardeloos was. Dan waren ook de wonderen geen feiten, maar slechts product van een Jezus-opsierende Theologie.

Het gaat in dezen strijd niet over een naam, maar over het Evangelie als Evangelie zelf, over de vraag, of dit deel van Gods Woord al dan niet waarheid is.

Het spreekt vanzelf, dat er niet aan te denken valt, in een blad als dit theologisch-wetenschappelijke verhandelingen te schrijven over deze kwesties. Wat het z.g. uitwendig bewijs betreft, zij slechts herinnerd aan het bovengenoemd getuigenis der Christelijke traditie, dat wel veelvuldig is aangevallen, maar nog nooit onjuist is gebleken.

De argumenten ter bestrijding worden heden echter voornamelijk gezocht in het Evangelie zelf. Daartegenover nu kan reeds aanstonds worden opgemerkt, dat het vierde Evangelie zeer stellig den apostel Johannes als schrijver aanwijst.

Laat nu geen lezer van ons blad als eerste bewijs daarvoor noemen het opschrift en zegge: „Het staat er immers nadrukkelijk boven geschreven: Het Evangelie naar de beschrijving van Johannes”. De opschriften boven de Nieuwtestamentische boeken toch zijn niet van de schrijvers afkomstig, maar, om verwarring en verwisseling te voorkomen, er later bovengeschreven.

Uit het Evangelie zijn echter verschillende feiten te concluderen. Vooreerst blijkt uit zijn taal en stijl, dat de schrijver een Jood is. En hij is geen Jood uit de diaspora, maar uit het Heilige Land afkomstig, blijkens zijn nauwkeurige kennis van plaatsen. Hij weet b.v., dat Sichar lag nabij het stuk land, hetwelk Jakob zijn zoon Jozef gaf, 4:5.

Verder is het duidelijk, dat de schrijver een ooggetuige is. Bijna elk hoofdstuk legt daarvan getuigenis af. Hoe aanschouwelijk is de kleine vertelling geschilderd van de twee discipelen, die Jezus achterna gingen om in Zijn herberg rustig met Hem te kunnen spreken, 1:37-40. Allerlei bijkomstige trekken worden er bij verhaald, die voor het juiste verstaan niet van beteekenis zijn: dat Jezus zich omkeerde, dat het de tiende ure was, enz.

In de derde plaats wordt eenige malen gesproken over den discipel, dien Jezus liefhad, het eerst in 13:23. Een van de discipelen deelt in bijzondere mate in de liefde van Jezus. En deze „lievelingsdiscipel” wordt in het slot van hoofdstuk 21 uitdrukkelijk aangewezen als de schrijver van het Evangelie. Een felle strijd is onthrand over de vraag, wie hij eigenlijk is. Het is niet te verwonderen, dat vele critici hebben ontkend, dat hij Johannes is. Zijn afkomst, zijn woonplaats, zijn sociaal- en cultureel milieu zou zoo geheel verschillen van wat over Johannes bekend is, vooral met de eerste drie Evangelien, dat hij onmogelijk met den apostel zou kunnen worden vereenzelvigd.

Maar wie is hij dan? Er ligt iets komisch in de verschillende pogingen, die gedaan zijn om in den bekenden kring van discipelen den „lievelingsdiscipel” te vinden zonder dat hij Johannes is. Nathanaël is genoemd, een Israëliet, in wien geen bedrog was. Lazarus, welken Jezus liefhad. De rijke jongeling, dien Jezus beminde en die later tot Jezus zou zijn teruggekeerd en discipel van Jezus geworden. Johannes Marcus, de schrijver van het tweede Evangelie. En, ten laatste — Judas Iscariot; want de lievelingsdiscipel was vertrouwd met de plannen van den Meester, en Judas wist, dat Jezus met Zijn discipelen naar Gethsemané zou gaan! — De verschillende argumenten zijn

echter zoo zwak en de bezwaren vaak zoo spitsvondig, dat het niet noodig is, een ander voor Johannes te zoeken. Bovendien is duidelijk, dat de lievelingsdiscipel een van de drie moet zijn geweest, die tot den intiemsten kring behoorden. Petrus kan het niet zijn, omdat hij vaak in gezelschap van Petrus was, b.v. 20:2. Jacobus ook niet, omdat deze reeds in 44 door Herodus is gedood en dus het Evangelie niet kan hebben geschreven. Zoodat slechts Johannes overblijft.

Eigenaardig, dat hij in het Evangelie nooit zijn eigen naam noemt en nooit de namen van zijn moeder en zijn broeders. Slechts zijn vader noemt hij, bijna noodgedwongen, éénmaal. Heilige ootmoed! De discipel treedt in de schaduw, opdat het volle licht valle op den Meester. Zoo wordt slechts de Koning groot in Zijn schoonheid!

Een ooggetuige is Johannes in den vollen zin des woords. Van den beginne af is hij discipel des Heeren geweest. Van het oogenblik af, dat Johannes de Dooper aan Andreas en hem Jezus aanwees met de woorden: „Zie, het Lam Gods”. Toen was Johannes nog maar een jongeling, verreweg de jongste van al de apostelen. In bijzondere mate deelde hij in de liefde van Jezus. Wat het was, dat den Heere in hem zoo aantrok, is niet te zeggen. Misschien zijn vurig temperament, dat hem met zijn broeder den naam Boanerges heeft bezorgd. Misschien ook zijn jeugd, de liefde van Jezus tot den jongeling. Misschien was het mee de familieband, die trok, daar Johannes een neef van Jezus was, Matth. 27:55, Marc. 15:40. In die liefde voor Johannes zien wij den Heiland als mensch, wien niets menscheijks vreemd was. Dientengevolge was Johannes altijd in de onmiddellijke omgeving des Heeren tot aan Zijn hemelvaart toe, zoodat zijn Evangelie het werk van een betrouwbaar ooggetuige is.

Jaren lang is Johannes in Palestina gebleven, maar later, waarschijnlijk na den dood van Paulus en Petrus, is hij naar Efeze gegaan en heeft daar langen tijd een leidende plaats in de Christelijke kerken van Klein-Azië ingenomen, tot hij in het begin der tweede eeuw als de laatste der apostelen een vreedzamen dood stierf. Wel wordt ook dit laatste tegenwoordig ontkend door verschillende geleerden, die meenen, dat hij den marteldood gestorven is (en dat zou dan vóór het jaar 70 geschied moeten zijn, zoodat Johannes het vierde Evangelie niet kon hebben geschreven!), maar met voldoende zekerheid kan worden aangetoond, dat deze meening op misverstand berust.

Gedurig weer blijkt, dat de hedendaagsche Schriftkritiek vele hare meeningen en stellingen ophangt aan zijden draadjes. En nauwkeurig onderzoek doet dan weer heerlijk en helder het waarheidskarakter der Heilige Schrift aan het licht treden. Zoodat een Christen geloovig zijn Heiland kan nazeggen: „Uw Woord is de waarheid”.

C. BOUMA.

UIT DE SCHRIFT.

Krachtvernieuwing.

Maar die den Heere verwachten, zullen de kracht vernieuwen; zij zullen opvaren met vleugelen gelijk de arenden, zij zullen loopen en niet moede worden, zij zullen wandelen en niet mat worden. Jesaja 40:31.

Het kan en het mag ons oog boeien, als we ze zien in hun kloeken durf, in hun krachtigen aanpak, in hun vlammend enthousiasme, jonge menschen, die hun spieren spannen voor den levensloop.

Maar het echte, het blijvende is dat toch niet. Want dit is juist de eigen aard van alle natuurlijke krachten van lichaam en geest, dat ze het op den duur moeten opgeven. Uitgeput, afgemat, opgebruikt.

Het echte, het blijvende is de vernieuwde kracht van wie den Heere verwachten. In hen alleen is het wonderlijke leven, dat uit God is, geboren door Zijn Geest in het menschenhart.